

Priopćenje za medije

Luxembourg, 5. lipnja 2020.

Biološka raznolikost na poljoprivrednim zemljištima i dalje se smanjuje unatoč ciljanim mjerama u okviru ZPP-a, poručuju revizori

Zajedničkom poljoprivrednom politikom (ZPP) nije se uspjelo preokrenuti trend smanjenja biološke raznolikosti koji se bilježi već desetljećima, a intenzivna poljoprivreda ostaje glavni uzrok gubitka biološke raznolikosti, stoji u novom izvješću Europskog revizorskog suda (Sud). Revizori su utvrdili da postoje nedostaci u strategiji EU-a o biološkoj raznolikosti do 2020. i njezinoj usklađenosti sa ZPP-om. Povrh toga, Komisijino praćenje rashoda u okviru ZPP-a za pitanje biološke raznolikosti nije pouzdano te većina financiranja u okviru te politike ima neznatan povoljan učinak na navedeno pitanje. Pojedini programi u okviru ZPP-a imaju potencijal za povećanje biološke raznolikosti, no Komisija i države članice davale su prednost opcijama kojima se ostvaruje slab učinak.

Broj i raznovrsnost vrsta živih bića na poljoprivrednim zemljištima već dugi niz godina bilježe pad. Od 1990. godine populacije poljskih ptica i travnjačkih leptira – koje su dobar pokazatelj promjena – smanjile su se za više od 30 %. Intenzivna poljoprivreda dovela je do smanjenja količine i raznolikosti prirodne vegetacije, a time i životinjskih vrsta te ostaje glavni uzrok gubitka biološke raznolikosti.

Komisija je 2011. donijela strategiju kako bi se do 2020. zaustavio gubitak biološke raznolikosti. Obvezala se na povećanje doprinosa poljoprivrede i šumarstva očuvanju biološke raznolikosti i postavila cilj „mjerljivog poboljšanja” stanja očuvanosti vrsta i staništa na koje utječe poljoprivreda. Revizori su procijenili pomaže li ZPP bolje očuvati biološku raznolikost i kako EU dostiže postavljene ciljeve, posjetivši Cipar, Irsku, Njemačku, Poljsku i Rumunjsku.

„ZPP dosad nije bio dostatan za preokretanje trenda smanjenja biološke raznolikosti na poljoprivrednim zemljištima, koje je velika opasnost i za poljoprivredu i za okoliš”, **istaknuo je Viorel Ștefan, član Suda zadužen za ovo izvješće.** „Cilj je prijedloga ZPP-a za razdoblje nakon 2020. i strategije o biološkoj raznolikosti do 2030. da se u okviru ZPP-a pruži bolji odgovor na izazove kao što su gubitak biološke raznolikosti, klimatske promjene ili generacijska obnova te istodobno nastavi podupirati europske poljoprivrednike te održiv i konkurentan poljoprivredni sektor.”

U ovom priopćenju za medije iznesene su glavne poruke tematskog izvješća Europskog revizorskog suda. Cjeloviti tekst izvješća dostupan je na eca.europa.eu.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi - L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

Revizori su utvrdili da u strategiji EU-a o biološkoj raznolikosti do 2020. nisu postavljene mjerljive ciljane vrijednosti za poljoprivredu, što otežava procjenu napretka i uspješnosti mjera financiranih sredstvima EU-a. Povrh toga, različite politike i strategije EU-a povezane s biološkom raznolikošću slabo su usklađene, zbog čega je, primjerice, izostalo rješenje za smanjenje genetske raznolikosti, podskupa biološke raznolikosti.

Izravna plaćanja poljoprivrednicima u okviru ZPP-a čine približno 70 % svih rashoda EU-a za poljoprivredu, no način na koji Komisija prati rashode u okviru ZPP-a kojima se doprinosi biološkoj raznolikosti nije pouzdan jer precjenjuje doprinos pojedinih mjera tom pitanju. Štoviše, učinak takvih plaćanja na biološku raznolikost na poljoprivrednim zemljištima ograničen je ili nepoznat. Neke od obveza u vezi s izravnim plaćanjima, posebice „ekologizacija”, i „višestruka sukladnost”, imaju potencijal za povećanje biološke raznolikosti, no Komisija i države članice davale su prednost opcijama kojima se ostvaruje slab učinak, kao što su postrni usjevi ili usjevi koji vežu dušik. Revizori su također utvrdili da sustav sankcija za kršenje višestruke sukladnosti nema jasan učinak na biološku raznolikost na poljoprivrednim zemljištima, kao i da je potencijal ekologizacije nedovoljno iskorišten.

Programi ruralnog razvoja imaju veći potencijal u pogledu biološke raznolikosti nego izravna plaćanja, posebice oni kojima se podupiru poljoprivredne prakse prihvatljive za okoliš koje su ambicioznije od relevantnih zakonskih obveza. Međutim, države članice rijetko provode mjere kojima se ostvaruje snažan učinak, kao što su programi koji se temelje na rezultatima, a češće manje zahtjevne mjere kojima se ostvaruje manji doprinos i koje su popularnije među poljoprivrednicima.

Revizori preporučuju Komisiji da kvalitetnije uskladi strategiju o biološkoj raznolikosti do 2030., da poveća doprinos za biološku raznolikost na poljoprivrednim zemljištima koji se ostvaruje izravnim plaćanjima i mjerama ruralnog razvoja, da preciznije prati proračunske rashode i da osmisli pouzdane pokazatelje za procjenu učinka ZPP-a.

Napomene za urednike

Biološka raznolikost na poljoprivrednim zemljištima odnosi se na divlje životinje (tj. ne na stoku) kao što su mali sisavci, ptice i kukci, prirodna vegetacija na travnjacima, obradivim zemljištima i zemljištima s trajnim nasadima te podzemne žive vrste.

EU ima ključnu ulogu u zaštiti biološke raznolikosti jer postavlja standarde u području okoliša i sufinancira većinu rashoda država članica za poljoprivredu. Komisija je u razdoblju 2014. – 2020. za biološku raznolikost planirala izdvojiti 86 milijardi eura (približno 8 % dugoročnog proračuna EU-a), pri čemu bi se 66 milijardi eura namaknulo u okviru ZPP-a. Devedesetih godina prošlog stoljeća EU i njegove države članice potpisale su Konvenciju Ujedinjenih naroda o biološkoj raznolikosti te su se 2010. obvezale da će do 2020. ostvariti „ciljeve iz Aichija”. U siječnju 2020. Svjetski gospodarski forum svrstao je gubitak biološke raznolikosti među pet najvećih prijetnji kojima se svijet suočava, i u pogledu izglednosti i u pogledu učinka. U svibnju 2020. Komisija je objavila strategiju EU-a o biološkoj raznolikosti do 2030.

Sud objavljuje tematsko izvješće br. 13/2020 „Biološka raznolikost na poljoprivrednim zemljištima: doprinos ZPP-a nije zaustavio njezino smanjivanje” na Svjetski dan zaštite okoliša, u sklopu kojeg se slavi i biološka raznolikost. Izvješće je dostupno na internetskim stranicama Suda (eca.europa.eu) na 23 jezika EU-a. Sud je već objavio izvješća o pesticidima, mreži Natura 2000 i

ekologizaciji u okviru ZPP-a. U sljedećem izdanju mjesečnika *Journal* bit će govora o biološkoj raznolikosti, a u pripremi je skora objava izvješća o oprašivačima.

Kontakt za medije za ovo izvješće: Damijan Fišer

E: damijan.fiser@eca.europa.eu T: (+352) 4398 45 510 M: (+352) 621 55 22 24

Mjere koje je Sud uveo u pogledu pandemije COVID-19

Europski revizorski sud (Sud) poduzeo je potrebne korake kako bi tijekom pandemije COVID-19 mogao nastaviti djelotvorno djelovati kao javni revizor EU-a i na vrijeme objavljivati revizijska izvješća, mišljenja i preglede, u onoj mjeri u kojoj je to u ovim teškim vremenima moguće. Sud istodobno izražava zahvalnost svima koji rade na spašavanju ljudskih života i koji se bore protiv pandemije u Luksemburgu, EU-u i svijetu. Također bezrezervno podržava politiku koju luksemburška vlada provodi radi zaštite javnog zdravlja. Sud radi na ublažavanju učinaka tekuće zdravstvene krize na svoje djelatnike i poduzima mjere predostrožnosti kako bi rizik za njih i njihove obitelji sveo na najmanju moguću razinu.